

דוח הבנק העולמי –

הכלכלה הפלסטינית תמשיך לפעול מתחת לפוטנציאל ללא פעולות מדיניות קונקרטיות

ירושלים, 9 במאי, 2022 - דו"ח הבנק העולמי על הכלכלה הפלסטינית קובע כי למרות סימני התאוששות לאחר ההקלה בהגבלות הקשורות בקורונה, המצב הפיסקלי נותר מאתגר מאוד בשל הצטברות פיגורים משמעותיים בתשלומים וסיוע בינלאומי נמוך. בנוסף, למגיפת הקורונה הייתה השפעה חמורה על רווחתם של פלסטינים רבים והובילה להופעת קבוצות חדשות של פלסטינים עניים, כמו גם לעלייה בסיכון לחוסר ביטחון תזונתי. התחזית לא ברורה, ויש צורך במאמצים אשר ישימו את הכלכלה הפלסטינית על מסלול בר קיימא.

דוח המעקב הכלכלי פלסטיני לוועדת הקישור האד-הוק (AHLC) יוצג בבריסל ב-10 במאי 2022, במהלך פגישה שתדון בסיוע בפיתוח הצד הפלסטיני ברמת המדיניות. הדוח מדגיש את האתגרים הקריטיים העומדים בפני הכלכלה הפלסטינית ואת הרפורמות הפיסקליות הנדרשות. בנוסף, הדוח מתאר את התחומים המרכזיים שבהם הושפעו חיי פלסטינים מהמגיפה ומההגבלות שלה.

“למרות מאמצי האיחוד הפיסקאלי המרשימים לאורך השנים, הגירעון נותר גבוה. כתוצאה מירידה חדה בסיוע מ-27% מהתמ"ג ב-2008 ל-1.8% ב-2021, הרשות הפלסטינית צברה פיגורים בתשלומים למגזר הפרטי, לקרן הפנסיה והלוואות מקומיות. מכיוון שאפשרויות מימון מקומיות אינן אפשרויות יותר, יש חשיבות מכרעת לקדם רפורמות להגדלת ההכנסות והגברת הקיימות הכלכלית”, אמר קנתן שנקר, המנהל האזורי של הבנק העולמי בגדה המערבית ועזה.

לאחר אחד המיתונים הגדולים ביותר שנרשמו כאשר הכלכלה הפלסטינית התכווצה ב-11.3% בשנת 2020, קצב הצמיחה הגיע ל-7.1% בשנת 2021. עלייה זו נבעה בעיקר מהצריכה הגבוהה בגדה המערבית בעקבות ההקלות בהגבלות הקורונה והעלייה במספר הפלסטינים העובדים בישראל ובהתנחלויות. ההתאוששות של עזה הייתה איטית יותר בהתחשב בעימות שפרץ במאי 2021. למרות ההתאוששות הכלכלית, ניהול המדיניות הכלכלית נותר מאתגר שכן גודל הגירעון הגיע ל-1.26 מיליארד דולר לפני הסיוע, והסיוע בשנת 2021 הגיע לרמה הנמוכה ביותר של 317 מיליון דולר בלבד. כתוצאה מכך, הרשות הפלסטינית נאלצה להסתמך על משאבים מקומיים למימון שוטף וגם משלמת משכורות חלקיות מאז נובמבר 2021.

הצמיחה הכלכלית וההכנסות של הרשות נותרו נמוכות מהפוטנציאל עקב הגבלות תנועה וגישה, לרבות בשטח C. הסחר הפלסטיני החיצוני נשלט על ידי ישראל ונתון לחסמי סחר לא מכסיים, כגון רישוי ומכסות, אשר הפחיתו את התחרותיות. מעבר לכך, הסגר הישראלי על עזה הביאה לכלכלה כמעט סגורה. הגירעון הפיסקאלי (לפני סיוע) צפוי להישאר גבוה ב-2022 ועומד על כ-5.1% מהתמ"ג.

כדי להשיג קיימות כלכלית, הדוח קורא לקהילה הבינלאומית לספק תמיכה תקציבית, ולהגברת המאמצים של הרשות הפלסטינית לקדם רפורמות בהכנסות ובהוצאות. עם זאת, הרפורמות צריכות להתבצע בהדרגה כדי למנוע השלכות חברתיות שליליות, במיוחד בהקשר שלאחר המגפה. לדוגמה, רפורמות בהכנסות צריכות להתמקד בתחילה במרוויחים גבוהים שאינם משלמים במלואם את חובותיהם לרשות. כמו כן, הדוח ממליץ לרשות לבחון מחדש את ההוצאה על חשבון השכר, לשפר את התמורה לכסף במערכת הבריאות, לנהל טוב יותר את קרן הפנסיה הציבורית ולהפחית בהלוואות נטו (טווח קצר).

בעוד שרפורמות ברשות הפלסטינית נחוצות כדי לצמצם את הגירעון הפיסקלי, הן אינן מספיקות כדי להבטיח פיתוח בר-קיימא. שת"פ עם ממשלת ישראל הינו חיוני להגדלת ההכנסות. מתן גישה לעסקים פלסטינים לאזור C עשויה להגדיל את הכנסות הרשות ב-6% מהתמ"ג. ישראל יכולה להסדיר ולהעביר באופן שיטתי את חלקה החודשי של הרשות בדמי המעבר מגשר אלנבי. מו"מ מחודש להורדת דמי הטיפול מ-3% שגובה ממשלת ישראל לטיפול ביבוא פלסטיני נמצא בעדיפות גבוהה. הדוח משבח את היישום האחרון של פיילוט למערכת מע"מ אלקטרונית, לפיו ניתנת לסוחרים אפשרות להנפיק קבלות עסקה דיגיטלית. צעד חשוב זה לשת"פ כלכלי יכול להתגבש עוד יותר כך ששני הממשקים יהיו מקושרים בזמן אמת.

“בכלכלה המוחלשת ממילא כתוצאה מהמגיפה, ההשפעה על הפרנסה והרווחה של הפלסטינים הוחמרה השנה. המגיפה לא רק חיזקה את הפגיעות הקודמת אלא אף הובילה להופעת מספר ניכר של פלסטינים עניים חדשים. דוח הבנק העולמי מספק ניתוח של השפעת המגיפה על מצב העוני, בכדי לזהות חולשות נפוצות ולהתוות מדיניות אשר תחזק את רמת החיים והפרנסה ברשות”, הוסיף שנקר.

בשיא הסגר וההגבלות הכלכליות, כ-110,000 פלסטינים נוספים הצטרפו למעגל העוני. העניים החדשים התרכזו באזורים הכפריים של הגדה המערבית והיו בעלי סיכוי גבוה יותר לחיות במשקי בית בראשות נשים. בעקבות אובדן מקום העבודה בקרב כ-20% מבעלי ההכנסה העיקרית, רמת ההכנסה ירדה ביותר מ-60% ממשקי הבית הפלסטינים בשיא המגיפה.

הדוח גם מצביע על כך שקיימת פגיעות רחבה לחוסר ביטחון תזונתי בעקבות המגיפה אפילו במשקי בית במצב טוב יחסית בגדה המערבית. ילדים במשקי הבית העניים ביותר נאלצו להתמודד עם הקשיים הגדולים ביותר בגישה לחינוך במהלך הסגר, בעיקר בגלל היעדר גישה לאינטרנט.

למידע נוסף, בקרו באתר: <http://www.worldbank.org/we>
ובדף הפייסבוק שלנו: <http://www.facebook.com/WorldBankMiddleEastNorthAfrica>
התעדכנו בטוויטר: <http://www.twitter.com/worldbank>
לערוץ היוטיוב שלנו: <http://www.youtube.com/worldbank>